

Сучасна система управління земельними ресурсами недостатньо збалансована і не забезпечує позитивний результат у досягненні високої економічної ефективності та екологічної безпеки в землекористуванні. Тому пропонуємо переглянути на системній основі концептуальні орієнтири і пріоритети розподілу функцій управління земельними ресурсами на різних рівнях і ланках влади. Частина функцій управління має належати до компетенції центральних органів влади, частина – до компетенції органів місцевого самоврядування. Для формування сучасної системи управління земельними ресурсами важливо чітко визначити її завдання, функції та принципи організації управління.

Список використаних джерел:

1. Про охорону земель : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 39. – Ст. 349.
2. Про Основні засади (Стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року : Закон України // Офіційний вісник України. – 2011. – № 3. – Ст. 158.
3. Земельний кодекс України : Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3–4. – Ст. 27.
4. Мартин А. Г. Оптимальність землекористування: сучасне розуміння та шляхи досягнення / А. Г. Мартин // Землевпорядна освіта, наука та виробництво: сьогодні та перспективи очима молодих вчених : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 25 лютого 2003 р.) – К. : ТОВ “ЦЗРУ”, 2003. – С. 85–92.
5. Мартин А. Г. Сучасний стан та пропозиції щодо нормування в галузі охорони земель в Україні / А. Г. Мартин, Т. О. Євсюков // Землеустрій і кадастр. – 2008. – № 1. – С. 21–27.
6. Новаковський Л. Я., Консервація деградованих і малопродуктивних орних земель України / Л. Я. Новаковський, О. П. Канащ, В. О. Леоніць // Вісник аграрної науки. – 2000. – № 11. – С. 54–59.

УДК 351.858:338.26

О. О. Сиченко, кандидат економічних наук,
доцент кафедри маркетингу Дніпропетровського
державного аграрного університету

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД ЩОДО РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ДІАЛОГУ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА БІЗНЕСУ

З погляду системного підходу проаналізовано розвиток соціального діалогу в Україні; узагальнено зиски від впровадження концепції соціального діалогу; запропоновано систему сприяння впровадженню соціального діалогу з урахуванням необхідності внутрішньої та зовнішньої соціальної відповідальної поведінки органів державного управління.

Ключові слова: соціальний діалог; органи державного управління; системний підхід.

From the point of view of system approach analyzes the development of social dialogue in Ukraine; summarized the benefits of adopting the concept of social dialogue; a system to facilitate the implementation of social dialogue with regard to the need of internal and external social responsible behaviour of the bodies of state management.

Key words: social dialogue; the authorities of the state management system; approach.

© О. О. Сиченко, 2013

Постановка проблеми (постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями). Ефективність соціального діалогу (далі – СД) на макрорівні з погляду компанії безумовно пов'язана з її рентабельністю, прибутком для винагородження інвесторів, забезпечення постійних робочих місць, виплати справедливої заробітної плати, сплати податків, проектування і розробки нової продукції, вкладення коштів у послуги, добробут місцевих громад, у межах або на території яких працює компанія. Це основні елементи СД. Важливий учасник відтворювального процесу – співробітники компаній, тому нормування образу соціально відповідальної компанії, довірливе ставлення громадськості до неї починається з реалізації вимог системи внутрішньокорпоративної відповідальності керівництва.

Корпоративний бізнес, орієнтований на СД сприяє: підвищенню освітнього рівня; наданню допомоги малозабезпеченим та багатодітним сім'ям, пенсіонерам, інвалідам; вирішенню екологічних, культурно-етичних питань, молодіжної політики, недостатнього рівня народжуваності; покращанню умов життя, охорони здоров'я тощо. Зважаючи на значущість цих проблем, можна стверджувати про актуальність тематики дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій (аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття). Проблему СД розглядали вітчизняні й зарубіжні вчені: К. Абдурахманов, А. Андрющенко, О. Балакірева, Л. Бассен, Д. Бебінгтон, К. Браммер, А. Вагнер, Р. Ватьє, Л. Вільямс, С. Волков, Дж. Грей, Дж. К. Гелбрейт, О. Дацій, Л. Івашова, О. Касперович, Д. Кларк, О. Мамедов, Л. Мізес, О. Митрофанов, В. Ойкен, Ю. Попов, Г. Потопальська, І. Рудкевич, Дж. Стігліц, Є. Сірий, О. Шулуєв, Д. Хопкінс, П. Шлендер, Л. Якобсон та ін.

Практично всі емпіричні аналізи СД здійснюються з використанням даних великих компаній США, дослідження зростаючих ринків капіталу зустрічаються досить рідко: навіть якщо в країні з'явилася практика складання нефінансової звітності, наявних даних недостатньо для проведення досліджень.

Незважаючи на значний науковий доробок, недостатньо висвітлено питання динаміки і доцільності регламентації впровадження звітів із КСВ в Україні, не опрацьовано заходи щодо стимулювання розвитку системи звітування тощо.

Мета статті (формулювання цілей статті (постановка завдання) – визначення системного підходу щодо розвитку СД в Україні.

Виклад основного матеріалу (виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів). Внутрішньокорпоративна політика компаній дедалі більше доповнюється програмами, які реалізуються на території їхньої діяльності. На думку експертів, нині переважна більшість компаній великого бізнесу, як за ініціативою органів державного управління, так і самих корпорацій, реалізує проекти соціального змісту.

Основні напрямки, за якими бізнес допомагає владі реалізовувати соціальну політику сприяння СД: участь у фінансуванні масштабних інвестицій в медичні, спортивні, культурні об'єкти; утримання об'єктів житлово-комунального господарства (передусім, містотвірними компаніями); підтримка діяльності та оновлення матеріальної бази медичних, освітніх, культурних установ; допомога в організації культурно-дозвільної діяльності (свят, фестивалів тощо); проведення освітніх проектів для населення; підтримка інноваційних проектів розвитку місцевої громади; підтримка незахищених груп населення.

Відносини між підприємствами як в Європейському Союзі, так і в інших країнах ґрунтуються переважно на принципах СД [1]. Низка програм вітчизняних компаній націлена

не просто на сприяння влади у проведенні соціальної політики, вони прагнуть створити сприятливі умови соціально-економічного розвитку територій. Такий цільовий орієнтир певною мірою забезпечує зв'язок корпоративних інтересів та інтересів представників територіальної громади.

Для компаній створення сприятливих умов соціально-економічного розвитку територій вигідно тим, що дозволяє зберегти трудовий потенціал і за необхідності збільшити приплив робочої сили до регіону. Територіальне співтовариство отримує вигоду з погляду розвитку соціальної інфраструктури, комунікацій, будівництва доріг тощо.

Таким чином, соціальний діалог утворює цілком реальний механізм вирішення багатьох соціальних проблем. При цьому дієвість даного механізму, тобто його ефективне функціонування визначається умовами, на яких здійснюються ті чи інші напрямки соціальної політики, тобто так звані “правила гри”, яких мають дотримуватися основні “гравці”. Ці умови визначаються корпоративними угодами різного рівня, в тому числі – міжнародними.

В експертному співтоваристві існують різні оцінки провадження соціального діалогу. Одні наполягають на тому, що він має виключно примусовий характер і є своєрідною відповіддю на запит влади. Інші вважають, що соціальний діалог – це вияв внутрішніх інтересів бізнесу [2].

Соціальний діалог передбачає дотримання таких принципів: надання споживачам продукції і послуг високої якості; створення гідних умов праці, виплату “білої” зарплати, інвестування в подальший професійний розвиток співробітників; суворе дотримання фінансового, трудового, природоохоронного законодавства; побудову порядних і чесних відносин з усіма партнерами; увагу до соціальних очікувань суспільства і дотримання загальноприйнятих етичних норм у діловій практиці; участь у розбудові громадянського суспільства шляхом реалізації партнерських програм і проєктів, спрямованих на розвиток регіонів і місцевих громад. Аналіз ситуації з рівнем розповсюдженості соціального діалогу в Україні дозволяє визначити характерні риси суспільного середовища:

- прагматичність: первинна мета – підвищення власного іміджу, вторинна – поліпшення умов соціального середовища;
- вплив глобалізації: міжнародні зразки ведення бізнесу – визначальні в усвідомленні пріоритетів соціальної політики компаній;
- спонтанність: часто заходи щодо соціального інвестування мають характер окремого спонсорства і не обґрунтовуються економічними розрахунками очікуваних ефектів і ефективності та їх впливу на перспективні фінансові результати діяльності підприємства;
- формальність: застосування інструментів соціально відповідальної політики і ведення соціального діалогу з громадськістю та владою здійснюється на технологічному рівні;
- залежність від розміру бізнесу: інструменти корпоративної політики для встановлення соціального діалогу значною мірою залежить від розміру бізнесу та його фінансового наповнення.

Найбільших результатів досягли країни, які використовують системний підхід у встановленні СД (рис. 1).

Упровадження принципів соціального діалогу в роботу державних структур під час виконання ними основних функцій – базовий елемент створення системи його впровадження, оскільки державні органи влади на власному прикладі показують важливість даних процесів для країни. Гнучке регулювання СД має рекомендаційний характер і зберігає принцип добровільності. Залучення до СД усіх потенційних стейкхолдерів передбачає широкомасштабне охоплення рухом усіх зацікавлених сторін.

Рис. 1. Система сприяння створенню соціального діалогу

До морального та матеріального стимулювання інших суб'єктів соціальної політики та впровадження принципів СД у ділову практику належить:

- інформування громадськості про роль СД шляхом створення спеціалізованих інформаційних центрів, інтернет-сайтів, публікування популярних брошур, проведення конференцій, семінарів і круглих столів, державні органи влади закликають ЗМІ інформувати населення про кращі національні та зарубіжні практики в галузі СД;
- стимулювання та підтримка додаткових добровільних ініціатив бізнесу щодо створення СД;
- навчання, дослідницька та методична підтримка (в багатьох країнах для цього проводять семінари і тренінги для державних службовців, представників бізнесу, членів громадських і професійних спілок, асоціацій та об'єднань, підтримка наукових досліджень);
- організаційна підтримка СД і партнерства держави, бізнес-спільноти, професійних і громадських об'єднань та інших зацікавлених сторін для консолідації ресурсів і досягнення суттєвих результатів СД;

Механізми державного управління

– розвиток міжнародного співробітництва шляхом підтримки ініціатив міжнародних організацій, у тому числі приєднання до Ініціативи ООН “Глобальний договір”, участь у міжнародних заходах;

– сприяння впровадженню системи міжнародних стандартів управління, показників звітності; стимулювання сертифікації продукції і підприємств за міжнародними стандартами; сприяння поширенню системи міжнародного соціального й екологічного маркування для забезпечення рівних прав торгівлі в різних країнах;

– використання податкових та інвестиційних інструментів – дієвий спосіб мотивації соціально відповідальної поведінки бізнесу; соціальні витрати бізнесу, благодійні пожертвування, цільові відрахування в некомерційні організації, фонди в більшості європейських країн не обкладаються податком на прибуток; держава бере участь у фінансуванні соціально значущих проєктів бізнесу через надання субсидій, пільгових кредитів, податкових пільг.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Впровадження принципів СД як на рівні бізнесу, так і на рівні державної стратегії, яка об’єднує в одне ціле соціальну, економічну і екологічну політику, забезпечує реалізацію національного імперативу стійкого розвитку, об’єднуючи зусилля нації на досягнення економічної ефективності, соціальної справедливості та екологічної безпеки. Тим самим досягається прихильність країни до глобальних цінностей та ідей, доводиться готовність брати участь у загальносвітових процесах.

Підтримка Ініціативи ООН “Глобальний договір” сприятиме розширенню платформи партнерства держави і бізнесу, активізації соціальних інвестицій компаній, створенню нових джерел стійкого економічного зростання, а також посилить імідж держави як країни, що йде в руслі світових тенденцій, і, як наслідок, розширить міжнародне співробітництво.

Впровадження принципів соціального діалогу в ділову практику державних органів влади допомагає вирішити важливі соціальні, політичні, економічні та екологічні проблеми, створює умови і нові можливості для: зростання експортного потенціалу та інвестиційної привабливості компаній; підвищення конкурентоспроможності економіки і національного іміджу; довгострокового стійкого соціально-економічного, екологічного, професійного розвитку; нарощування соціального капіталу і поліпшення системи соціального забезпечення; боротьби з корупцією тощо.

Багатосторонні проєкти за участю соціально відповідальних підприємств розвивають партнерські відносини між державою, бізнесом та громадськими секторами під час реалізації соціальних завдань, сприяють кооперації та субконтрактації великого і малого бізнесу, підвищують рівень ділової активності в регіонах, діють на благо економічної стабільності, створення нових робочих місць, унормування умов життя.

Під час побудови ділових відносин з європейськими партнерами українські підприємства також мають демонструвати прихильність до соціальних та екологічних цінностей. Дотримання принципів СД стає важливою передумовою для залучення іноземних інвестицій.

Список використаних джерел:

1. Буковинська М. П. Соціальна звітність і соціальний аудит: інструментарій управління корпораціями / М. П. Буковинська // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 4. – С. 111–114.

2. Довбня О. М. Аналіз соціального партнерства держави і громадянського суспільства / О. М. Довбня // Державне регулювання соціального підприємництва та соціально-відповідального бізнесу : матеріали I міжнародної науково-практичної конференції 11.12.08. – Харків : ХОМО, 2008. – 32 с.